

KULTURTILBUD TIL DEN ÅBNE SKOLE 2025/26

An abstract line art illustration on the left side of the page. It features a profile of a human head facing right, drawn with a yellow line. Inside the head, there are two green stars and a yellow leaf. The background is white, and the lines are thin and elegant.

Kulturtilbud til den åbne skole

KÆRE LÆRERE

Det er med stor glæde, at vi hermed præsenterer årets kulturkatalog for den åbne skole til Skanderborg Kommunes skoler.

Kataloget indeholder kulturtilbud til både indskoling, mellemtrin og udskoling. Forløbene spænder bredt fra munke, musik og medier til forfattere, forestillinger og fortidslevn. I Skanderborg Kommune er det et mål, at alle børn møder kultur på højt niveau i skoler, i børnehaver og i fritiden. Kunst og kultur skaber forståelse for vores historie og vores rødder og er med til at nuancere vores verdensopfattelse. Gennem kunst og kultur mødes børn og deler oplevelser, erfaringer og livsglæde.

I arbejdet med den åbne skole ønsker Kulturskolen Skanderborg, Skanderborg Kommunes Biblioteker og Museum Skanderborg at bidrage til undervisningen ved at tilbyde forløb, der understøtter den faglige undervisning og samtidig styrker eleverne personligt med læringsparathed, sociale kompetencer, alsidig udvikling, motivation og trivsel. De mange forløb giver eleverne mulighed for at lære på forskellige måder, med en høj grad af kobling mellem teori og praksis.

God fornøjelse med kataloget og på gensyn til spændende oplevelser i kulturen.

Hanne Nissen Toksvig

Chef for Udvikling, Kultur og Erhverv

Christian Rotbøl

Chef for Børn og Unge

SKANDERBORG
KOMMUNES BIBLIOTEKER

Skanderborg Kommunes Biblioteker – vi deler fortællinger mellem mennesker.

Skanderborg Kommunes Biblioteker har fire filialer i hver af byerne Galten, Ry, Hørning og Skanderborg. Hver filial har en børnebibliotekar tilknyttet og tilbyder attraktive materialesamlinger til fremme for børn og unges læselyst.

Som bibliotek ønsker vi at være et aktiv i børn og unges liv. Derfor vægter vi også samarbejdet med skoler og institutioner højt, så vi sammen kan arbejde på at fremme børnenes dannelse, livsduelighed og læring.

Skanderborg Kommunes Biblioteker, Parkvej 10, 8660 Skanderborg
Tlf. 8794 2960
bibliotek.skanderborg.dk

MUSEUM SKANDERBORG

Museum Skanderborg har ansvaret for den samlede kulturhistorie i Skanderborg kommune, både under jorden med arkæologiske undersøgelser og over jorden med bygninger, brugsgenstande og personlige beretninger. Museet omfatter fem museer og seks arkiver og spænder dermed bredt i kulturhistorien. Museets viden og faglighed giver mulighed for at forholde sig lokalt, regionalt og nationalt til mange emner.

Museumsundervisningsafdeling
Museumsinspektør
Charlotte Abildgaard Paulsen,
mail: cap@museumskanderborg.dk.
Mobil: 29 45 24 22.

Museum Skanderborg,
Administration: Jernbanevej 9,
8660 Skanderborg.
museumskanderborg.dk

KULTURSKOLEN SKANDERBORG

Kulturskolen er Skanderborg kommunes tilbud om en kreativ fritid til borgere i alle aldre og især børn og unge i alderen 0-25 år.

På Kulturskolen hjælpes kommunens borgere, især børn og unge, til at kunne udtrykke sig kunstnerisk og kreativt inden for musik, dans, billedkunst, teater mm. Vi har fokus på arbejdet med de skabende processer, hvor der ikke er en facitliste. Kulturskolen tilbyder høj faglighed og inspirerende undervisning og mulighed for kreativ og kunstnerisk udfoldelse. Kulturskolen har et stærkt, tæt og gensidigt forpligten- de samarbejde med kommunens skoler og andre kulturinstitutioner.

Kulturskolen Skanderborg,
Administration: Søtoften 2A,
8660 Skanderborg
kulturskolenskanderborg.dk

*Kulturskolen Skanderborg
- Dit kreative kraftværk*

Indhold

I INDSKOLING	M MELLEMTRIN	U UDSKOLING
Kulturklasser. 8	Kulturklasser. 8	Kulturklasser. 8
Kulturpakker og Kulturcrew. 10	Kulturpakker og Kulturcrew. 10	Kulturpakker og Kulturcrew. 10
Med Skolen i Biografen 14	Med Skolen i Biografen 14	Med Skolen i Biografen 14
Obligatorisk undervisning 17	Obligatorisk undervisning 17	Obligatorisk undervisning 17
Faunaspillet 18	Kor og sang. 20	Kor og sang. 20
Kor og sang. 20	Emnekasser – hjemlån til skolen 24	Mød en historienørd. 26
Emnekasser – hjemlån til skolen 24	Mød en historienørd. 26	Byvandring - kend din by 28
Mød en historienørd. 26	Byvandring - kend din by 28	Omkring Skanderborg Slot 36
I Ole Lund Kirkegaards fodspor 30	Stenalderjægere ved Skanderborg Sø 32	Kilder og kildekritik 48
Stenalderjægere ved Skanderborg Sø 32	Søens økosystemer 34	Da krigen kom til Skanderborg 50
Søens økosystemer 34	Omkring Skanderborg Slot 36	Booktalk 54
Omkring Skanderborg Slot 36	Munkeliv på Øm Kloster. 38	Den kæmpestore læsedag 56
Mennesker i skoven - dengang og nu 44	Ofringer i jernalderen i Illerup Ådal 40	Højtlesning i fællesskab 59
Kilder og kildekritik 48	Fremtidens brød af fortidens korn 42	Læsefamilieposer – også for skoler 62
Da krigen kom til Skanderborg 50	Mennesker i skoven - dengang og nu 44	Sommerbogen 66
Booktalk 54	Bonde og herremand i 1300-årene 46	
Den kæmpestore læsedag 56	Kilder og kildekritik 48	
Højtlesning i fællesskab 59	Da krigen kom til Skanderborg 50	
Kend dit bibliotek 60	Booktalk 54	
Læsefamilieposer – også for skoler 62	Den kæmpestore læsedag 56	
Sløngeldage 65	Højtlesning i fællesskab 59	
Sommerbogen 66	Kend dit bibliotek 60	
	Læsefamilieposer – også for skoler 62	
	Sommerbogen 66	

Kulturtilbud fra Kulturskolen Skanderborg

Kulturskolen

Skanderborg

Kulturklasser

Undervisning i et instrument, drama, billedkunst, tegning eller dans én gang om ugen

"Mennesker møder mennesker" er noget af det Kulturklasser i den grad kan. Kulturklasser er et samarbejde mellem skolen og Kulturskolen Skanderborg, hvor en skoleklasse én gang om ugen får undervisning i enten et instrument, drama, billedkunst, tegning eller dans.

Undervisningen foregår i samarbejde mellem en underviser fra Kulturskolen Skanderborg og en lærer/pædagog fra skolen. Vi anbefaler, at Kulturklasser købes til en hel årgang (planlægning af undervisningen sker i samarbejde med skolen).

Eleverne møder kunsten og en professionel fagspecialist på en anden måde, end de er vant til. Det giver dem nye perspektiver og kompetencer, og dette er med til at forme dem som mennesker.

Kulturklasser har fokus på, at børnene kommer til at opleve det at kunne meste et instrument, billedkunsteknikker, en dansecoreografi, eller at udtrykke sig, gennem drama. Det kunne f.eks. være:

- En hel klasse med det samme instrument
- Dramatisere din historieopgave
- Dans din matematikopgaver
- Mal/tegn din natur og teknik

FAGLIG KOBLING

Kulturklasser bidrager til skolens Fælles Mål og kan inkludere andre læringselementer inden for fx sociale og kognitive mål. Børnene udvikler deres kreativitet, fantasi, samarbejdsevner, kommunikative færdigheder, kritiske tænkning og deres fleksibilitet - bare for at nævne noget.

Der opstår gensidig og værdifuld læring mellem underviserne fra Kulturskolen Skanderborg og lærerne fra skolen. De lærer af hinanden undervejs, og det tager begge parter med videre i andre sammenhænge.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Lederne på de deltagende skoler forpligter sig til at bakke op om, at dette kan ske ved at:

- Skolen prioritere samarbejdet i årsplanlægningen af lærerens timer. Der skal være tid til møder, forberedelse før hver time og evaluering efter hver time.
- Elever, hvor der er fokus på et instrument, får et instrument i hånden (til hjemlån i de fleste tilfælde).
- Skolen stiller projektor til rådighed.
- Skolen stiller et egnet lokale til rådighed.

Kulturskolen Skanderborg har igangsat opbygning af en instrumentbank og har ansvaret for at anskaffe instrumenter, koordinering i samarbejde med skolen.

MØDER I SÆSON 2025/2026

- Opstartsmøde Kulturklasser fredag den 8. august 2025 kl. 9.00-12.00
- Midtvejsmøde tirsdag den 24. feb 2026 kl. 9.00-12.00
- Kulturklassefestival fredag den 8. maj 2026 kl. 9.00-13.00 (datoer og tidspunkter er med forbehold for ændringer)

Vi anbefaler, at du som leder har talt med de involverede medarbejdere om disse møder og at de har afsat tid til alle tre, inden mødet i august.

BOOKING

For at bestille et forløb kontakt:

Tina Quottrup - Souschef
87942862/24649896
Kulturskolen Skanderborg
tina.quottrup@skanderborg.dk

Periode	36 uger
Udbyder	Kulturskolen Skanderborg
Målgruppe	Indskoling, mellemtrin og udskoling - enkelt kulturklassefag kan være fra 1. klasse.
Pris	kr. 11.161,- pr. sæson - pr. klasse (pris 2025/2026) kr. 6.750,- pr. sæson - pr. klasse for instrumentbank (tilvalg)
Varighed	45- 90 minutter pr. uge. Forløbet strækker sig over 1-2 skoleår
Antal elever	Det antal elever, der er i en klasse

Kulturskolen
Skanderborg

Kulturpakker og Kulturcrew

Med Kulturpakker tilbydes professionelle teater-, musik- og danseforestillinger af høj kvalitet til børn og unge i skoletiden.

Kulturpakker har til formål at bygge bro mellem kunst og læring samt understøtte værdien i mødet med musik, dans og teater som en integreret del af alle børn og unges hverdag i Skanderborg kommune. Alle kommunens skoler er en del af kulturpakker.

FOR SKOLENS ELEVER

- Alle skoleelever fra 0. – 9. årgang får mindst 1 årlig koncertoplevelse
- 4. -9. årgang får desuden en 1 årlig teaterforestilling
- 1.-2. årgang får et møde med dans og koreografi i en danseforestilling
- 3. årgang inviteres derudover hvert forår med til Kulturskolens forestilling, Stjernedrys
- Vi udbyder desuden et årligt gratis kursus med fokus på formidling af enten dans, teater eller musik for alle interesserede lærere og pædagoger i kommunen

FOR SKOLENS KULTURAMBASSADØRER OG LÆRERE

- 1-2 Netværksmøder årligt for kulturambassadører
- Workshop for lærere 1 x årligt samt diverse løbende arrangementer – forskelligt fra år til år

Kulturambassadørens opgave er at kontakte kunstneren og afklare evt. spørgsmål inden besøgene, idet der forventes, at skolen stiller den nødvendige hjælp til rådighed for artisten på dagen for besøget og er indforstået med de tekniske krav.

FOR SKOLENS KULTURCREW

– dette er kun for de skoler der har KulturCrew

- KulturCrewdag 1 x årligt
- Diverse løbende arrangementer – forskelligt fra år til år

FAGLIG KOBLING

Der findes undervisningsmateriale samt oplysninger om forestillinger og arrangementsplan på www.kulturpakker.dk

Har I på din skole ønske til et tema, der tages op fx i forbindelse med en teaterforestilling, koncerter og danseforestillinger, er man velkommen til at kontakte Kulturskolens børnekulturkoordinator.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

For at sikre, at kulturoplevelserne på skolen bliver en succes for både kunstnerne, eleverne og de involverede lærere, skal der på hver skole være en kulturambassadør, som er kontaktperson til Kulturskolens børnekulturkoordinator i forbindelse med arrangementer. Kulturambassadøren er typisk en musiklærer eller en anden lærer med interesse i kulturområdet.

Fortættets næste side...

KULTURAMBASSADØRENS OPGAVER

Kulturambassadøren kommunikerer med Kulturskolens børnekulturkoordinator om kommende arrangementer, ændringer i disse samt ønsker til kunstnere og deltagelse i relevante arrangementer m.m.

Kulturambassadøren opdaterer skolens informationer på www.kulturpakker.dk med tekniske data, informationer om elevtal, ringetider, kontakinfo på Kulturambassadøren samt info om lokalefaciliteter til brug for planlægning af kulturbesøgene på skolen. Der opfordres til, at der fra starten af sæsonen øremærkes en pulje af timer til opgaven, så koordinering, kommunikation og udvikling af samarbejdet kan finde sted under rimelige forhold for både kulturambassadør og børnekulturkoordinator.

Læs meget mere om kulturambassadørens rolle under "skoler" på www.kulturpakker.dk

Er man som kulturambassadør forhindret i at være med til et Kulturpakke-arrangement skal man sørge for, at der er en stedfortræder.

LOKALT EJERSKAB

For at få indflydelse på, hvilke dansekompanier, musikgrupper og teaterforestillinger, der skal være i din kommune i den kommende sæson, er der følgende muligheder:

- LMS Festival d. 24. september 2025 i Silkeborg
- Horsens Teaterfestival - d. 26-28. september 2025
- Teater- og danseforestillingsønsker sendes til Børnekulturkoordinator senest d. 1. december 2025
- Lærerkursus med Teater ZeBu på Højboskolen - d. 14. januar 2025 kl. 13-16
- Ønsker på musikgenre og grupper indsendes senest 15. marts 2026 til kulturpakker - proceduren for dette bliver sendt til jer pr. mail af kulturambassadøren
- KLAP festival (tidligere Aprilfestivalen) TBA - Finder sted i april 2026

DATOER FOR KULTURAMBASSADØRER (OBLIGATORISK DELTAGELSE):

- Online opstartsmøde for Kulturambassadører med børnekulturkoordinatoren d. 1. september 2025 kl. 15.00-16.00
- Netværksmøde for alle kulturambassadører: TBA - Invitation følger.

DATOER FOR KULTURCREW:

- KulturCrew på LMS Festival i Silkeborg d. 24. september 2025
- KulturCrewdag – d. 31. oktober 2025 på FLOK

BOOKING

Kontaktinformationer på børnekulturkoordinator:

Navn: Maja Q. Hviid

Mail: maja.hviid1@skanderborg.dk

Telefonnummer: 29329977

Kulturpakker administreres af Kulturskolen Skanderborgs børnekulturkoordinator i samarbejde med kulturpartnere.

Periode	Hele året
Udbyder	Kulturskolen i samarbejde med Kulturpartnere (Kulturpakker: Levende Musik i Skolen, Dansehallerne og Teatercentrum)
Målgruppe	Alle børn og unge fra 0.-9. klasse i kommunen
Pris	Kulturpakker finansieres delvist af Skanderborg Kommune og delvist af skolerne. Der opkræves et beløb pr. elev, og der justeres årligt.
Varighed	Afhænger af den koncert, teater- eller danseforestilling, der er booket
Antal elever	Afhænger af den koncert, teater- eller danseforestilling, der er booket

Med Skolen i Biografen

Se en række kvalitetsfilm fra hele verden i jeres lokale biograf

Med Skolen I Biografen er Filminstitutts landsdækkende skolebioordning. I kan se en række kvalitetsfilm fra hele verden i jeres lokale biograf.

Med Skolen I Biografen har eksisteret siden 2000 og omfatter i dag ca. 120 biografer, 80% af landets kommuner og har 250.000 årlige deltagere. Ambitionen er at give skolen langt bedre vilkår for at bruge biografen som klasseværelse og kvalificere filmundervisningen i skolen.

Med Skolen I Biografen er et samarbejde mellem Filminstitut, centre for undervisningsmidler, filmudlejere, biografer og kommuner i Danmark.

FAGLIG KOBLING

Undervisningsmateriale: <https://filmcentralen.dk/msib/med-skolen-i-biografen-undervisningsmaterialer>

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Find mere info samt programmet her:
<https://filmcentralen.dk/msib-0>

BIOGRAFER TILKNYTTET:

- Biografen Skanderborg
- BIO Huset, Galten
- Ry Biograf

BOOKING

Link til tilmelding: <https://mitcfu.dk/msib/velkommen.aspx>

VED SPØRGSMÅL KONTAKT:

Kontaktinformationer på børnekulturkoordinator:

Maja Q. Hviid

Mail: maja.hviid1@skanderborg.dk

Telefon: 29 32 99 77

Periode	Hele året
Udbyder	Kulturskolen i samarbejde med DFI – Det Danske Filminstitut og Biografer i Kommunen
Målgruppe	Filmene henvender sig til elever på alle klassetrin.
Pris	20 kr. pr. deltager, samt transportudgifter. Biografleje, filmleje, forsendelse mm. betales af Skanderborg kommune
Varighed	Afhænger af film
Antal elever	Afhænger af størrelsen af biografen Galten: 126 personer Ry: 94 personer Skanderborg: 112 personer

Kulturskolen
Skanderborg

Obligatorisk undervisning

– Musik, billedkunst og dans

Kulturskolen har i begrænset omfang mulighed for at tilbyde lærere til at varetage undervisningen i musik og billedkunst. Dette kan foregå enten ved at kulturskolelæreren har timen alene eller som kompagnonundervisning, hvor en kulturskolelærer og en af skolens ansatte lærer/pædagog i fællesskab har ansvar for afviklingen af undervisningen.

Har I brug for kompetencer inden for teater/drama fx til opsætning af en musical, vil dette også være en mulighed.

FAGLIG KOBLING

Obligatorisk undervisning tager udgangspunkt i lærerplanerne og vinkles naturligvis, så dette passer ind i undervisningen.

Der kan være behov for at Kulturskolelæreren får adgang til Aula. Der aftales med skolen, hvor meget forældrekontakt kulturskolelæreren skal have.

Drejer det sig om kompagnonundervisning forventes der, at der bliver holdt nogle møder mellem de to medarbejdere, så undervisningen kan forberedes og evalueres.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Alt materiale og evt. gear og grej står skolen for.

BOOKING

For at bestille et forløb kontakt:

Tina Quottrup - Souschef, Kulturskolen Skanderborg

tlf. 87 94 28 62 / 24 64 98 96

mail: tina.quottrup@skanderborg.dk

Målgruppe	Indskolingen, mellemtrin og udskoling
Pris	Afhænger af antal uger og lektionslængde
Varighed	Afhænger af skolens ønske
Antal elever	Afhænger af skolens ønske

Kulturskolen
Skanderborg

Faunaspillet

- Et bæredygtighedsspil med kroppen forrest

FaunaSpillet - Et en dags forløb med leg, spil og læring om dyr og bæredygtighed.

I FaunaSpillet; Bier; sætter vi fokus på biernes verden. En teaterlærer guider klassen igennem 5 spil-stationer, med både fakta og leg. Her møder vi en dronning, arbejderbier, larver, droner, blomster, og opdager hvad der er farligt for bierne og hvor meget bierne elsker vilde haver.

Klassen leger sig igennem et lærerigt teaterpædagogisk koncept; og mærker på egen krop at bier, natur og mennesker er afhængige af hinanden, og at i biernes verden er fællesskab alfa og omega.

FaunaSpillet er på samme tid et interaktivt teater-i-skolen forløb, hvor klassen bliver guidet af en teaterlærer gennem et legende læringsforløb om bier, og et åbent lærings-brætspil, hvor alle dagens dyr kan sættes under lup, efterfølgende.

Konceptet er arrangeret med et leave behind materiale, som kan inspirere klassen til at kigge på andre dyr gennem spil, leg og læring.

Udviklingsprojektet "FaunaSpillet - Et bæredygtighedsspil med kroppen forrest" er et samarbejde mellem Teaterhuset Filuren og Kulturskolen Skanderborg, støttet af Region Midtjylland.

FORMÅL

- At fremme læring og handlekraft om bæredygtighed hos børnene i indskoling.
- At børnene opnår dybere forståelse af begreber, temaer og mekanismer via krop, sanser og refleksion.
- At indskolingslærere og evt. pædagoger klædes på til at integrere elementer af scenekunstnerisk praksis ind i deres egen faglighed i fag som natur/teknologi og biologi.

FAGLIGE KOBLING

- Faglig relevans: Dansk - Fortolkning, Idræt - Krop, træning og trivsel, Natur/teknologi – Undersøgelse
- At fremme læring og handlekraft om bæredygtighed hos børnene i indskoling.
- At børnene opnår dybere forståelse af begreber, temaer og mekanismer via krop, sanser og refleksion.
- At indskolingslærere og evt. pædagoger klædes på til at integrere elementer af scenekunstnerisk praksis ind i deres egen faglighed i fag som natur/teknologi og biologi.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Sted: Egen skole. Teaterlæreren kommer ud til jer.

Lokale: Et større tomt rum med gulvplads til en legende klasse.

FORBEREDELSE

Forud for besøget bedes læreren sammen med klassen, have orienteret sig i det tilsendte før-materiale, som appetitvækker til teaterpædagogens besøg.

BOOKING

Forløbet bookes ved at kontakte Sofie Møller Hørup via mail sofie.moller.horup@skanderborg.dk

Målgruppe	0.-2. klasse
Pris	kr. 900,- pr. forløb
Periode	19. August 2025 - 19. Juni 2026
Varighed	90 min
Antal elever	Max 30 elever - én klasse pr. forløb

Kulturskolen
Skanderborg

Kor og sang

Sang med børn og unge har vores store fokus

Skanderborg Synger er Skanderborgs lokale sangkraftcenter, som arbejder for at styrke sangens vilkår i hele kommunen. Vi samarbejder bredt med foreninger og institutioner med flere såvel med støtte til eksisterende projekter som igangsættelse af nye.

Sang med børn og unge har vores store fokus, og vores mål er, at børn møder sangen (gerne flere gange ugentligt) i deres dagligdag i institutioner og skoler.

SANG PÅ SKOLEN

Skolekor har gennem tiden udviklet sig til en "truet art". Vi ønsker fra Skanderborg Syngers side at give en hjælpende hånd til opstart af skolekor eller fællessang.

Vi tilbyder gratis 5 timers besøg af en sangkonsulent, der f.eks. kan hjælpe med at "klæde en lærer på" til at starte et skolekor.

KURSUS I BØRNEKORLEDELSE

I august gentager vi succes fra sidste år, med et 6 timers korlederkursus for børnekorledere og musiklærere, der ønsker ny inspiration til musikundervisningen. Det er gratis at deltage i kurset. Mere info herom sendes til skolerne.

BØRNEKOR SANGDAG

Børnenes Sangdag 2026 afholdes slut marts/start april 2026. Skolekor eller skoleklasser øver et repertoire hjemme fra og samles til en dag med sang og højt humør. Undervisningen varetages af en udefrakommende, dygtig instruktør. Arrangementet foregår på gymnasiet, og dagen sluttes af med en offentlig koncert i "professionelle rammer" på en stor scene og med band, lyd og lys. Det koster kr. 2.000 pr. skole at deltage dertil kommer transport og løn til en lærer.

Skanderborg Synger står for løn til instruktør, musikere og lyd/lys. Dagen er berammet til undervisning fra kl. 8-14 og koncert fra kl. 17-18.

SKAL VI DRIKKE EN KOP KAFFE?

Sluttelig vil vi gerne byde på en kop kaffe og en snak, hvis I som skole ser, at vi i Skanderborg Synger kan være med til at løse en opgave på jeres skole med sang som omdrejningspunkt.

KONTAKT

Alice Vestergaard
alice.vestergaard@outlook.dk

Kulturtilbud fra Museum Skanderborg

MUSEUM
SKANDERBORG

Emnekasser – hjemlån til skolen

Om stenalderen, en skubbekværn eller Gamle Dage

EMNEKASSE OM STENALDER

Museum Skanderborg har en emnekasse om stenalderen, henholdsvis jæger- og bondestenalder. Kassen indeholder seks mindre kasser, tre fra hver periode med både originale genstande og kopier.

Der er to generelle teksthæfter samt to mindre teksthæfter om de to perioder samt fire emneark om arkæologi, flint-hugning, fremstilling af lerkar og træarbejde. Lærervejledning og litteraturliste medfølger.

Kassen måler 80x55x40cm og er tung. Materialet kan benyttes til undervisning i Folkeskolen. Målgruppen er fra 1. Klasse og opefter. Udgivet af Museum Skanderborg 1997, forfatter: arkæolog Kirsten Prangsgaard.

EMNEKASSE MED SKUBBEKVÆRN

Skubbekværnen består af to sten, en "ligger" og en "løber". Skubbekværnen blev brugt til grutning af korn. Kornet bliver malet til mel, når løberen skubbes frem og tilbage over kornet på liggeren.

Skubbekværne af denne type blev brugt fra bondestenalderen og frem til midten af ældre jernalder.

Materialet kan benyttes til undervisning i Folkeskolen. Målgruppen er fra 1. Klasse og opefter. Skoler i Skanderborg kommune har fortrinsret til materialet. En skubbekværn er en tung sten. Der kræves en bil til afhentning.

EMNEKASSE OM GAMLE DAGE

"Følekasse" med genstande, legetøj og tøj fra "gamle dage", der må håndteres forsigtigt og prøves på af både børn og voksne.

Emnekassen er udviklet til brug i daginstitutioner og 0. klasse. Der medfølger forslag til arbejde med kassens indhold i forhold til læringsmål for dagtilbud og for 0. klassetrin. Kassen kan også bruges på andre klassetrin, hvor man arbejder med "gamle dage". Kassen måler 70x40x40cm.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie og Dansk.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Skolen henter og afleverer selv emnekassen, som udleveres fra Museum Skanderborg Perron1, Jernbanevej 9, Skanderborg.

Skolen underskriver en låneaftale og har ansvaret for kassen og dens indhold, så længe den er i ens varetægt. Skulle noget gå i stykker ved uhensigtsmæssig håndtering, har man erstatningsansvar.

BOOKING

For at bestille en emnekasse, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Gennemføres året rundt
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	0.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune
Varighed	Hjemlån i 1-3 uger afhængig af efterspørgsel
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Mød en historienørd

- oplæg med historiefagpersonale på skolen eller på museet

Museumsfagfolk kan medvirke i et undervisningsforløb på skolen ved at holde et oplæg, hvor eleverne præsenteres for ekspertviden inden for museets ansvarsområde.

Museum Skanderborg tilbyder en række emner til skoler i Skanderborg Kommune.

Hvis det ønskes, kan foredraget også holdes på Museum Skanderborg Perron1. I foredraget inddrages eleverne med spørgsmål og refleksioner. Følgende emner tilbydes, men flere kan udarbejdes efter ønske.

VIKINGETIDEN I SKANDERBORG KOMMUNE

Indtil for 15 år siden havde vi ikke så mange fund fra vikingetiden i Skanderborg kommune. Måske fordi vikingetidens landsbyer fortsatte ind i middelalderen og derfor stadig findes som landsbyer med huse og gårde oven på vikingesporene. Men de senere år er der udgravet en større bebyggelse nord for Skanderborg Station, en stor gravplads ved Ry og en mægtig høvdingegrav ved Hørning.

HVAD SPISTE DE I STENALDEREN?

Em faglig kommentar til "stenalderkost" – og "palæo-diæt". Kan bruges til at tale om diæter som modefænomen og om, hvordan historien kan misbruges til at sælge eller legitimere

en sag. Kan også bruges som supplement til skoletjeneste-forløbet om "Stenalderjægere ved Skanderborg Sø".

STENALDEREN I DANMARK

Et oplæg om stenalderen i Danmark med fund fra både Skanderborg og resten af landet og gennemgang af stenalderens perioder.

FRA JERNALDER TIL MIDDELALDER I SKANDERBORG KOMMUNE

De vigtigste fund fra jernalderen – over vikingetiden til middelalderen i Skanderborg-området.

ARKÆOLOGER OG FORTIDENS AFFALD

Affald fortæller historie om dem, vi er. Så arkæologer elsker affald. Oplægget kommer også ind på eksempler på genbrug i fortiden. Kan bruges til et emne om affald, genbrug og bæredygtighed.

OPLÆG OM MIDDELALDERENS MUNKELIV

I forbindelse med, at man vil deltage i undervisningsrollespillet om Munkeliv på Øm Kloster, får man forinden tilbudt et oplæg om middelalderen med dens tre samfundsklasse: dem, der beder – dem, der arbejder – dem, der kæmper. I oplægget kommer vi ind på livet i klostret, og rollespillet forklares med de roller, alle skal spille.

LÆRLINGEHISTORIER SOM OPLÆG TIL BROBYGNING I 8. KLASSE

Fortællinger om lærlinge på en byens største virksomheder i 1900-tallet, A. Blom og Søn, bruges til en dialog omkring uddannelsesvalg forud for de unges brobygning på ungdomsuddannelser.

Unge i dag har mange muligheder for at vælge fag. Sådan har det ikke altid været. Før i tiden var der flere begrænsninger. Der var sociale begrænsninger. En søn skulle gå i sin fars fodspor. En arbejderdreng kunne ikke læse til læge. Piger fik ofte ikke en egentlig uddannelse. Økonomien kunne også spille ind, før indførelse af SU. Så nogen havde ikke noget valg. For et par generationer siden blev de unge "voksne" meget hurtigere end i dag. Efter konfirmationen var det slut med skole og barndom. Så skulle man ud at tjene.

I et oplæg hører de unge om personer fra Skanderborg, deres valg af uddannelse og nogle historier fra livet som lærling. Fælles for dem var, at de blev smede og maskinarbejdere. Men nogle af dem ville gerne have været noget andet. Eleverne er på forhånd blevet bedt om at undersøge uddannelse og senere arbejdsliv for deres forældre og

bedsteforældre. Disse oplysninger bruges til en dialog om, hvilken "uddannelsesarv", de selv fører med sig i deres egne familier.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene historie, dansk, samfundsfag, håndværk og design m.m. Museets fagpersonale udvikler gerne nye forløb i samarbejde med undervisere, hvis det passer ind i museets faglige profil.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Foredragene kræver adgang til en projektor. Museumsmedarbejder medbringer selv pc. Flere klasser kan sagtens deltage samlet. Der skal blot være plads til, at det ønskede antal elever kan se og kan deltage i dialog.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Gennemføres året rundt
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	1.-9. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune
Varighed	En lektion, 35-45 minutter
Antal elever	En eller flere klasser

MUSEUM
SKANDERBORG

Byvandring - kend din by

i Galten, Ry, Hørning og Skanderborg

Hvorfor ser min by ud, som den gør? Kom med på byvandring i din by og hør om byens historie fra de ældste spor, som arkæologerne har fundet ved udgravninger og til i dag. Vi kommer også ind på stednavne og vejnavne.

Vi slutter af med en "billed-jagt", hvor man skal finde steder på gamle billeder og tage et nyt billede med sin mobil, så man kan sammenligne udviklingen fra "gamle dage" og til i dag.

Byvandring kan bestilles i de fire hovedbyer i Skanderborg Kommune - Skanderborg, Hørning, Ry og Galten.

Formålet med undervisningsforløbet er at give eleverne indblik, hvordan en by ændrer sig, og hvordan man kan "læse" en by med stednavne og vejnavne.

Deres historiebevidsthed styrkes, hvilket gør dem bedre i stand til både at kunne forstå og i stand til at navigere i deres egen samtid.

Billedjagten får dem til at lægge mærke til detaljer og lære deres by at kende.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie, Samfundsfag og Dansk. Emneord: stednavne, købstad, stationsby, byudvikling.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Gennemføres bedst i perioderne marts-november, men kan benyttes året rundt med den rette påklædning. Formålet er at gøre elever bevidste om deres bys historie, så oplægget er at vælge "sin egen" by.

Eleverne skal medbringe mobiltelefoner eller digitalkamera, så alle grupper kan tage billeder i "billedjagten". Læreren får tilsendt de gamle billeder fra "billed-jagten", så man kan sammenligne gamle og nye billeder i undervisning og tale om byudvikling. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

M U

Periode	Bedst i marts-november, men gennemføres året rundt med rette påklædning
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-9. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	1½ timer, 90 minutter
Antal elever	En klasse ad gangen, men der kan gå to klasser umiddelbart efter hinanden

MUSEUM
SKANDERBORG

I Ole Lund Kirkegaards fodspor

En byvandring i Skanderborg

Orla Frøsnapper boede da i Skanderborg! - Eller det gjorde ham, der skrev om ham i hvert fald, nemlig forfatteren Ole Lund Kirkegaard.

På en byvandring i Skanderborg hører I om "Oles steder" og finder ud af, at han har fået mange af ideerne til sine historier og personer i historierne fra sin barndoms oplevelser i Skanderborg.

Ole Lund Kirkegaard er en af de største danske børnebogsforfattere, hvis bøger er oversat til mange sprog. Han er født 29. juli 1940 i Århus og voksede op i Skanderborg, hvor hans far havde en tandlægeklinik på Adelgade 122 med tilhørende lejlighed. Hans lillebror Jens er født i november 1944. I 1946 flyttede familien til et hus på Møllegade, der i dag hedder Ole Lund Kirkegaards Stræde. Ole var barn i en by, der mindede om Korsbæk i Matador. Der var grosserer og fabrikanten, banker der sloges, lægerne, fruerne, arbejderne osv.

Byen har altid været kendt for sine mange øgenavne som fx: Dolle This, Fjet-Morten, Dælen Brandme, Frands Hæl'øre. Hans bedste venner var læge Axelsens sønner Nils og lille-Ole i Møllegade 7. Hos dem stod tulipanerne i pæne lige

rækker som hos Carl-Emil i lille Virgil. Drengene oplevede en masse og cirkuspladsen, den gamle vandmølle, skrothandleren Kresten Gammeljern og meget andet har sandsynligvis inspireret den voksne forfatter i hans historier – Orla Frøsnapper boede da i Skanderborg!

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Dansk og Historie. Turen er et godt supplement til at arbejde med Ole Lund Kirkegaards forfatterskab og kræver, at man kender historier som Orla Frøsnapper, Dragen og De Hæslige Slønglers Klub.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Byvandring i Skanderborg midtby. Vandringen starter på Kulturtorvet ved Skanderborg Kulturhuse.

På vandringen er der især fokus på historierne "Orla Frøsnapper", "Dragen", "De hæslige slønglers klub" og evt. "Lille Virgil" og "Albert". Disse værker vil man med fordel kunne arbejde med i klasserne op til byvandringen.

Turen er bedst i slutningen af et Ole Lund Kirkegaard-emne, da vandringen bygger på dialog med eleverne om deres viden om Oles historier. Det virker derfor dårligt som indledning på et emne, da man så ikke har noget at tale om. Vi vil lige gøre opmærksom på, at de film og tegnefilm, der er lavet på baggrund af Ole Lund Kirkegaards bøger, ikke følger bøgerne. Filmene er tolkninger. Vores vandring handler om bøgerne, da det er Oles værker.

Museum Skanderborg har udgivet et undervisningsmateriale til dansk-faget om Ole Lund Kirkegaard. Materialet ligger på museets hjemmeside og kan frit benyttes. Se museumskanderborg.dk/ole-lund-kirkegaard-undervisningsmateriale

Gennemføres bedst i perioderne marts-november, men kan benyttes året rundt med den rette påklædning. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Bedst i marts-oktober, men gennemføres året rundt med rette påklædning
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	2.-4. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	1 time, 60 minutter
Antal elever	En klasse ad gangen, men gerne flere klasser lige efter hinanden, dog maksimum tre klasser på én dag

MUSEUM
SKANDERBORG

Stenalderjægere ved Skanderborg Sø

Vi lærer om stenallerredskaber og finder sporene

Vi står ved bredden af søen, hvor der for 7.000 år siden boede mennesker. Der er stadig spor i landskabet af sten- alderjægenes boplads. Vi lærer om stenallerredskaber og finder sporene. Vi hører om de magiske tegn, som blev rid- set ind i jægenes hjortetaksøks og ridser selv i knogler med flint. Og vi nedlægger vildsvinet med bue og pil. Hvem kan ramme plet?

Formålet er, at eleverne får en pust af historiens vingesus ved et besøg på stedet, hvor stenallerjægerne boede for 7.000 år siden. Med udgangspunkt i aktiviteter med reds- kaber og materialer, som blev brugt i sidste del af jægersten- alderen, får eleverne indblik i en del af menneskenes måde at leve på.

Undervisningen foregår på en mark på sydvest-siden af Skanderborg Sø ved Ringklostervej, tæt ved gården Ringklo- ster.

Eleverne ankommer til markvejen, der fører op til stedet, hvor stenallerbopladsen har ligget ved Ring Kloster ved Skanderborg Sø (eleverne kan eventuelt cykle derud, hvis det er muligt i forhold til afstand og årstid).

Eleverne får fortællingen om stenallerbopladsen. Vi kom- mer ind på arkæologi, bevaring af ting i jorden og jægerens liv dengang. Vi bruger fantasien til at forstille os omgivelser- ne i stenalleren, hvor alt var dækket af tæt urskov.

Fremvisning af oldsager – autentiske redskaber fra sten- alderen, som må berøres.

Introduktion til at søge efter tildannet, menneskeskabt flint. Søgning på markerne efter rigtige redskaber. Bueskydning med en rekonstruktion af en stenallerjægerbue. Hvem rammer vildsvinet?

Eleverne hører om jægenes magiske verden med særlig mønstre på redskaberne, som skulle bringe jagtlykke. Ele- verne skal ridse mønstre i afkogte okse-knogler ("ben-pre- ne") med flinte-skærver.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Dansk og Natur/tek- nik-fag. Emneord: Stenalder, Ertebøllekultur, jægerstenaller, tro og magi, arkæologi, flintesten, "slagbuler".

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Undervisningen foregår på en mark på sydvest-siden af Skanderborg Sø ved Ringklostervej, tæt ved gården Ringkloster.

NB: Intet WC. Det er en skovl og en rulle papir, samt en desinfektionsspray.

Vi udviser respekt for naturen og en landmands marker med afgrøder.

Gennemføres bedst i perioderne marts-november, men kan benyttes året rundt med den rette påklædning. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klas- se. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Bedst i marts-oktober, men gennem- føres året rundt med rette påklædning
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	3.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	3 timer, 180 minutter
Antal elever	En klasse eller en årgang. Ved store grupper foregår aktiviteterne ved rotation i værksteder og kan tage lidt længere tid

MUSEUM
SKANDERBORG

Søens økosystemer

Med skoleskibet i Ry kan søens økosystem opleves og udforskes på en helt ny måde

Abstrakte begreber som stofkredsløb forstås bedst igennem konkrete eksempler. En sø er en fantastisk model for et økosystem, fordi der er begrænset og veldefineret udveksling med omgivelserne, og systemet har begrænset kompleksitet. Men man lærer ikke meget af at stå ved bredden og soppe eller sejle i kano.

Med skoleskibet i Ry kan søens økosystem opleves og udforskes på en helt ny måde. Skoleskibet er et unikt ekspeditionsfartøj. Fra båden kan man kigge på søens undervandsplanter. Man kan tage prøver af bunden og af undervandsplanter, planteplankton og dyreplankton, som bringes med ind på land, og undersøges med lupper og mikroskop i den åbne skolestue ved Sønder Ege strand.

BESKRIVELSE AF UNDERVISNINGSFORLØBET:

- Kort introduktion til økosystemer og kredsløb. Instruktions i fangst af smådyr.
- Eleverne deles i grupper. På skift sejler grupperne ud på søen, mens eleverne på land fanger smådyr.
- Alle elever samles i skolestuen, og undersøger plankton i mikroskop. Opsamling af resultater.

Når man booker forløbet skal det derfor indgå i et planlagt naturfagligt undervisningsforløb på skolen, f.eks. om ferskvand. Ønsker man at benytte Skoleskibet Ry uden at lade det indgå i et naturfagligt forløb, henvises der til Skoleskibets egen hjemmeside, hvor der er andre muligheder for at benytte skibet. www.skoleskibet-ry.dk

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for Natur/teknik-fagene. Emneord: Økosystemer: Ferskvand, økologi, økosystemer, plankton, alger, smådyr, vandplanter, fisk, fødenet. Kredsløb: Næringsstoffers kredsløb, energi, drivhuseffekten, kulstoffets kredsløb, global opvarmning, kvælstoffets kredsløb, fotosyntese, respiration.

Udbyttet af turen er bedst, hvis eleverne har forkundskab til begreber og sammenhænge, som er beskrevet på Skoleskibet Rys hjemmeside www.skoleskibet-ry.dk

Alt efter klassetrin, kan indholdet formidles ved fortælling og fokus på tegninger, eller ved at teksten på figurerne gennemgås grundigt og diskuteres på klassen eller i grupper.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Forløbet foregår på Knudsø i Ry. Mødested er ved Sønder Ege Strand, Sønder Egevej 14B, Ry. Gennemføres i perioden maj til oktober, hvor skibet er på vandet. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

Udbyder er Museum Skanderborg i samarbejde med Skoleskibet Ry. For at bestille et forløb, kontakt skoleskibet på mail: Skoleskibet.ry@gmail.com. Eller museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Maj-oktober
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste og Skoleskibet Ry
Målgruppe	3.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	3 timer, 180 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 22 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Omkring Skanderborg Slot

Vi kommer tæt på historien om dengang, kongen regerede landet fra Skanderborg

Omkring år 1200 anlagde den danske konge borgen Skanderborg på en holm i søen ved landsbyen Skanderup. Niels Ebbesen faldt ved Skanderborg i 1342 efter at have belejret borgen og de holstenske tropper.

Frederik 2. ombyggede i 1500-tallet borgen til et flot renæssanceslot med sten fra Øm Kloster. Hans datter Anna blev født på slottet i 1574 og blev siden dronning af Skotland og England. Efter 200 år på landkortet blev slottet nedrevet i 1767. Kun slottets kirke står endnu som Slotskirken på Slotsbanken. Borgen lægger navn til byen og kommunen og spiller en central rolle for byens identitet.

På en vandring i den ældste del af Skanderborg og i og omkring Slotskirken kommer vi tæt på historien om dengang, kongen regerede landet fra Skanderborg.

Turen starter på Slotsbanken, hvor vi undersøger sporene fra kongeborg og slot udenfor og inde i Slotskirken. Vi bruger vores egen krop til at måle bygningens længde (med skridt) og "Det hvide tårns" højde (vi lægger det ned på jorden. Det var 28 m højt).

Vi går videre til Torvet ved det gamle rådhus, Adelgade 40 i Skanderborg. Her står et monument over dengang, Skanderborg fik købstadsrettigheder i 1583.

Vi slutter ved den sidste, fredede rest af Christian 4. forsvarsvold omkring Skanderborg. Den ligger på Lillesøvej bag husene på Vestergade i Skanderborg.

Turen kan have en særlig vinkel på middelalderen eller på renæssancen, hvis det ønskes.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie og Dansk. Emneord: Kongemagt, middelalder, renæssance, Christian 4., købstadsrettigheder.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Mødested: Skanderborg Slotskirke, Slotsholmen 4, Skanderborg. Gennemføres året rundt. Husk påklædning efter vejret. Bedst med én klasse ad gangen, da det så er nemmere at høre og se plancher, men det kan lade sig gøre at være to klasser sammen på vandringen.

Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Gennemføres året rundt. Husk påklædning efter vejret
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	1.-7. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	2 timer, 120 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Munkeliv på Øm Kloster

Et undervisningsrollespil om livet i et munkekloster i middelalderen

Formålet er at give eleverne primær læring om det middelalderlige klosterliv herunder aspekter om sygdoms- og helbredsopfattelse i forbindelse med museets permanente udstillinger og en generel oplevelse af fællesskab og forbundelse.

Eleverne iklædes munkedragter og optages i klostret under et nyt navn - de bliver med ét sat 700 år tilbage i tiden. Eleverne skal overholde tavshedsløftet i dele af undervisningstiden og skal arbejde med lægeplanter og sygdomme, afskrive tekster i skrivestuen, finde rundt i Klosterhaven og recitere salmevers til tidebønner.

Øm Kloster blev grundlagt af en gruppe cisterciensermunke i året 1172. Munkene opbyggede et kloster, der i de følgende århundreder skulle blive et af Jyllands største og mest betydningsfulde munkeklostre. Der boede munke på klosteret frem til 1560, hvor Frederik 2. overtog stedet og omdannede det til jagtslot. I 1561 blev klostret nedrevet og byggematerialerne brugt til opførelsen af Skanderborg Slot. I dag kan man i den to tønder land store ruinpark se fundamentene af den mest komplette grundplan af et dansk cistercienser-

kloster. Desuden er fem overdækkede middelaldergrave stadig synlige i ruinerne af klostrets kirke og kapitelsal.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie og Kristendom. Emneord: Middelalder, klosterhistorie, tro, regler, mad, drikke, lægeplanter, sygdomme.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Gennemføres kun i perioden april-oktober, hvor Øm Kloster Museum er åbent. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

Inden besøget på klostret arbejder eleverne med hverdagen på klostret og beboernes roller.

Museet har udarbejdet et undervisningsmateriale, som kan sendes til skolen. Materialet omhandler foruden beskrivelse af klosterliv også en indføring i middelalderens samfund, som bestod af dem, der kæmpede, dem, der bad og dem, der arbejdede.

Materialet indeholder desuden oplæg til emnearbejde med kildelister og synopsis til forskellige emner om middelalderen. Museumsunderviseren kommer gerne ud på skoler i Skanderborg Kommune og laver fælles oplæg for elever og lærere om middelalderen, om Øm Kloster og om rollespillet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

M

Periode	April – oktober, da Øm Kloster Museum har lukket om vinteren
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-5. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	4 timer, 240 minutter
Antal elever	En klasse, 20-25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Ofringer i jernalderen i Illerup Ådal

Tag med på en rejse til jernalderen og oplev både krigbytteofringer og frugtbarhedsofringer

Hvis man står der en tidlig morgen, når disen stadig ligger over Illerup ådal - så kan man næsten se ånderne svæve i tågen...

Arkæologerne kalder området "Den Hellige Dal", fordi jernalderens mennesker ofrede til deres guder her. Arkæologerne har fundet tre store offerpladser i ådalen. Tag med på en rejse til jernalderen sammen med "Præstinde Ragna" og oplev både krigbytteofringer og frugtbarhedsofringer, når vi besøger jernalderfolkenes hellige steder og lærer om guder og mennesker i jernalderen. Oplev historien lige der, hvor det skete engang.

AKTIVITETER

Fremstilling af gudebillede, snitning af runer på runestave, opførelse af offerceremoni, undersøge autentiske genstande fra jernalderen.

I jernalderen ofrede man ofte til guderne for at opnå noget eller takke dem. Illerup ådal har igennem jernalderen flere gange været hjemsted for religiøse handlinger. I perioden ca. 200 – 50 f.Kr. er der blevet udført frugtbarhedsofringer

ved Forlev Nymølle. Her er blandt andet fundet en 2,74 m høj træ-gudinde.

Ved Illerup ås udmunding i Mossø i Alken Enge er der fundet menneskeskeletter og enkelte våben, som kan være ofret i samme periode. I en tidligere sø i Illerup ådal er der flere gange i jernalderen blevet ofret våben. Den største ofring fandt sted o. 200 e.Kr., hvor en hær på godt 1.000 mand har tabt i kamp, hvorefter alle deres våben og ejendele er blevet ofret i den hellige sø. Hærudstyret viser, at jernalderens krigere var opdelt i rangorden i en hær og giver dermed et billede af samfundets socialstruktur.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie, Samfundsfag og Dansk. Emneord: Jernalder, guder, våbenofring, frugtbarhedsofring, menneskeofring, runer og magi, romere og germanere, høvdinge og social rangorden

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Undervisningsforløbet foregår i Illerup Ådal nord for Skanderborg. Mødested er neden for rasteplads Fuglsang

Vest på E45 med cykel- eller gå-adgang via Låsbyvej og Fuglsangsvej. Eleverne får en pust af historiens vingesus ved et besøg på stedet, hvor de mange våben blev ofret i den hellige sø for 1800 år siden. Med udgangspunkt i aktiviteter, der mimer hændelser i jernalderen, får de indblik i en del af menneskenes måde at leve og tænke på. Museumsformidleren optræder i rolle som "druidepræstinde Ragna", så historien formidles helt tæt på.

Gennemføres bedst i perioderne marts-november, men kan benyttes året rundt med den rette påklædning. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Bedst i marts-oktober, men gennemføres året rundt med rette påklædning
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	3 timer, 180 minutter
Antal elever	En klasse eller en hel årgang

MUSEUM
SKANDERBORG

Fremtidens brød af fortidens korn

Lær om de forskellige arkæologiske fund, som fortæller om menneskets brug og behandling af korn

Hvornår begyndte man at dyrke korn, og hvilke spor er der af korndykning i Oldtiden? Besøg en gammel vindmølle, Gl. Rye Mølle og lær om behandling af korn siden stenalderen og til i dag. Vi kværner korn på skubbekværne som i oldtiden og bager boller med melet.

Vi lærer om de forskellige arkæologiske fund, som fortæller om menneskets brug og behandling af korn. Vidste du fx, at Grauballemanden fik en tynd korngrød som sit sidste måltid? Hans mavesæk og tarme er nemlig bevaret, så man har kunnet undersøge hans sidste måltid.

Formålet med undervisningsforløbet er at give eleverne en forståelse for den kulturhistoriske og teknologiske udvikling i, hvordan man har behandlet korn gennem tiderne.

Det sker i autentiske rammer på Gl. Rye Mølle Museum, en gallerimølle eller hatmølle af hollandsk type fra 1872. Her præsenteres eleverne for autentiske redskaber fra stenalderen og for møllens teknologi.

AKTIVITETER

Der males korn på skubbekværne og laves boller af melet samt en korngrød, som trækker historie til Grauballemandens sidste måltid.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie, Madkundskab og Natur/teknik-fag. Emneord: Korn, bondestenalder, kornsegl, skubbekværn, vindmølle.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Forløbet foregår på Museet på Gl. Rye Mølle, Møllestien 5, Gl. Rye. Der er en udgift til materialer til boller og grød på 100 kr. pr. forløb. Gennemføres i perioden maj til september, da Museet på Gl. Rye Mølle er lukket om vinteren.

Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Maj-oktober, da Museet på Gl. Rye Mølle har lukket om vinteren
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	3 timer, 180 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Mennesker i skoven - dengang og nu

Alle får deres eget minde eller souvenir med hjem i form af en selvlavet Himmelbjerg-stok.

Det oprindelige navn for byen Gl. Rye er "Rye", som betyder rydning i skoven. Mennesker har siden stenalderen brugt skoven og dens ressourcer.

Vi hører om jagt, om rydninger til marker, om kongens glasproduktion i skoven, og om hvordan folkene i Rye blev velhavende ved at omdanne skovens træer til træsko og siden souvenirs til de første turister, der besøgte Himmelbjerget. Alle får deres eget minde eller souvenir med hjem i form af en selvlavet Himmelbjerg-stok. Undervisningstilbuddet foregår på Museet på Gl. Rye Mølle.

Formålet er at give eleverne en forståelse for, hvordan menneskets historie er forbundet med skovens historie. Hvad brugte man skoven til i jægerstenalderen (jagt for føde) og bondestenalderen (fældet skov for at lave marker).

I renæssancen brugte kongen skovens træ til brænde til glasproduktion. Senere blev skovens træ brugt til træskoproduktion og et biprodukt i form af souvenirs på Himmelbjerget. Vi ser på autentiske redskaber fra stenalderen. Vi hører om glasproduktion og om træskomagerens arbejde ved rundvisning i museets udstillinger. Vi taler om souvenirs og går en tur i området til Galgebakken. Vi samle trækæppe på vejen, som skal snittes til, så alle elever laver deres egen "Himmelbjergstok".

Skovene omkring Gl. Rye gemmer på mange spor af tidligere tiders udnyttelse af skoven. Området er kendt for sin glasproduktion i 1500-tallet med tyske glasbrændere. I 1800-tallet var der en omfattende træskoproduktion, hvor materialet til træskoene blev hentet i de nære skovområder. Træ fra området er desuden blevet brugt til fremstilling af de såkaldte "Himmelbjerg-souvenirs" til salg i boderne på Himmelbjerget i 1800- og 1900-tallet.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie og Natur/teknik-fag. Emneord: Træ, ressourcer, naturhistorie, træindustri, træsko, "glashytter", souvenirs.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Forløbet foregår på Museet på Gl. Rye Mølle, Møllestien 5, Gl. Rye. Gennemføres i perioden maj til september, da Museet på Gl. Rye Mølle er lukket om vinteren. Der kan deltage op til tre klasser ad gangen. Ved flere klasser opdeles der i hold, så der roteres mellem aktiviteter. Lærere skal så stå for to aktiviteter. Ved mere end én klasse skal skolen have snitteknive med til to klasser.

Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Maj-oktober, da Museet på Gl. Rye Mølle har lukket om vinteren
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	3.-6. klassesetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	3 timer, 180 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Bonde og herremand i 1300-årene

Rollespil med emnekasser på egen skole

Hvordan så samfundet i 1300-årene, midt i middelalderen? Gennem et rollespil på skolen med både herremanden og hans frue, storbonden, kroejeren og alle de andre i landsbyen kommer vi tættere på hverdagslivet i 1300-årene, og så knytter spillet sig til den spændende historie om Niels Ebbesen og den kullede greve.

Baggrundshistorien er Grevens Fejde med den holstenske Grev Gert og væbneren Niels Ebbesen. I 1332 døde den danske konge Christoffer 2. I sin regeringstid havde han pantsat hele landet til to holstenske grever, Johan og Gert, "den kullede greve", som havde pant i borgen Skanderborg.

I 1339 lovede det jyske landsting grev Gert skattebetaling for de pantsatte landområder. Med en hær på omkring 11.000 mand rejste grev Gert derefter op gennem Jylland for at inddrive sine penge.

Flere jyske herremænd heriblandt væbneren Niels Ebbesen gjorde oprør. Greven blev dræbt i Randers, og Niels Ebbesen og en bondehær belejrede Skanderborg for at drive holsternerne ud. Men de indespærrede på borgen fik forstærkning. Grev Gerts søn, Jern-Henrik, kom fra Fyn med en styrke på 600 soldater.

Slaget stod ved Manbjerg d. 2. nov. 1340. Det endte med et nederlag til Niels Ebbesens hær. Niels selv faldt sammen med 2.200 af sine folk. Hans lig blev lagt på hjul og stejle som hævn for drabet på Grev Gert. Man ved ikke med sikkerhed, hvor Manbjerg lå. På et gammelt kort fra 1690'erne er Manbjerg en del af Ladegårdens marker. Ladegården lå oven for Ladegårdsbakken i Skanderborg.

Niels Ebbesen blev senere en folkehelt som symbol på modstand mod besætteren, men hans gerning var unødvendig. Holstenerne var allerede på vej ud af landet. Den almindelige bonde på den tid har nok ikke hørt om Niels

Ebbesen men mere tænkt på at slippe af med de holstenske soldater, som var indkvarteret rundt omkring på nogle af herregårdene.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for faget Historie, men kan også indgå i et tværfagligt forløb, hvor man laver kulisser i Billedkunst, Håndværk og design og måske mad i Madkundskab. Emneord: Middelalder, kongemagt, krig, bonde, herremand, myter, helte.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Rollespillet skal laves hjemme på skolen med indholdet fra fem emnekasser fra Museum Skanderborg. Der er dragter og roller til én klasse. Skolen henter og afleverer selv emnekasserne, som udleveres fra Museum Skanderborg Perron1, Jernbanevej 9, Skanderborg. Hver kasse måler 80x55x40cm. Der er fem kasser og dertil en tung malmgryde.

Med genstande og dragter fra perioden laver eleverne et rollespilsforløb, som er tilrettelagt af museet i samarbejde med to rollespilsinstruktører fra rollespilsforeningen Fafner i Bjedstrup. Spillet er tilrettelagt og beskrevet, så faglæreren selv kan styre det. Forløbet er beregnet til at vare en skoledag med ca. 5 lektioner.

Drejebog for rollespillet følger med kasserne og kan hentes digitalt på museets hjemmeside: www.museumskanderborg.dk/bonde-og-herremand-i-1300-arene

Rollespillet tager udgangspunkt i dagligdag i landsbyen og på herregården i 1340. Niels Ebbesen er ikke med i rollespillet, men historien om grevens fejde foregår i baggrunden ved, at der er holstenske soldater i området og ved, at man skal vælge side mellem holstenerne og oprørere. Der er altså ikke planlagt et slag mellem Niels Ebbesen og holstenerne.

Elever og lærere vælger deres roller ud fra oplægget af karakterer og former dem til levende personer. Emnekasserens indhold er med til at skabe miljø som rekvisitter. Der vil være en vis forberedelse, hvor man lærer om samfundsforholdene for at kunne spille rollerne rigtigt. Lærervejledningen indeholder en god indføring i den politiske situation og samfundsforhold.

I rollespillet er der indlagt mulighed for forskellige aktiviteter med madlavning, små kamphandlinger m.m. Børnene skal blandt andet samarbejde, tage beslutninger og mærke konsekvenser af handlinger.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Året rundt
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	4.-6. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Emnekasserne skal afhentes på Museum Skanderborg
Varighed	5 timer, 300 minutter
Antal elever	En klasse, ca. 25 elever

MUSEUM
SKANDERBORG

Kilder og kildekritik

Forløb om forskellige typer af kilder, og hvordan man kan arbejde med dem

Hvordan bruger vi kilder om historien? Forløb om forskellige typer af kilder, og hvordan man kan arbejde med dem. Forløbet kan både foregå på skolen eller på Perron1, hvor der vil være rundvisning i arkivet.

EMNET TILPASSES ÅRGANGENS NIVEAU

I fx 3. klasse præsenteres kilder til historie: hvordan finder man ud af noget om historien? Arkæologiske kilder, historiske kilder. Eleverne skal undersøge forskellige kilder og lave beskrivelse og let kildekritik af dem. Vi viser hjemmesider, hvor man kan undersøge sin egen nære lokalhistorie.

I fx 7. klasse kan man gå mere i dybden med kildekritik ved at se på tiden som kilden er skrevet i og afsenders motiv. Vi giver eksempler på kilder, som nok med nutidens briller kalder på en vis skepsis i form af ældre historiebøger, der omtaler negre og bøger med hagekors/svastika på titelbladet.

En begivenhed kan også beskrives forskelligt alt efter hvilken kilde, man bruger. Vi bringer et eksempel på en begivenhed (Landsudstillingen i Skanderborg 1937), som omtales forskelligt i to officielle aviser med hvert sit politiske ståsted

– Socialdemokraten og Skanderborg Amtsavis. Eleverne skal undersøge forskellige kilder og lave kildekritik af dem.

I 8. klasse - Særligt om 2. Verdenskrig: Pressefrihed og modstandskamp. Vi følger sammen indgangsvinkel som ovenfor med, at en begivenhed kan beskrives forskelligt alt efter afsenders formål. Vi giver eksempler på hændelser, som omtales i både illegale og officielle aviser og snakker om censur. Eleverne kommer på byvandring til to steder, hvor der skete henholdsvis sabotage og schalburgtage. De skal i grupper lave avisreportager om en af de to hændelser som henholdsvis illegal eller officiel redaktion. Til sidst får eleverne de rigtige artikler at se og der tages en snak om, hvorfor artiklerne er skrevet som de er.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie, Dansk, Samfundsfag og Mediefag.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Foregår som udgangspunkt på arkivet på Perron1, Jernbanvej 9, 8660 Skanderborg. Kan også foregå på skolen. Her

kræver foredragene adgang til en projektor. Museumsmedarbejder medbringer selv pc.

Op til to klasser kan deltage samlet. Der skal blot være plads til, at det ønskede antal elever kan se og kan deltage i dialog.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Gennemføres året rundt
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	3.-9. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune
Varighed	En lektion eller en time, 45-60 minutter
Antal elever	1-2 klasser

MUSEUM
SKANDERBORG

Da krigen kom til Skanderborg

Kom med på vandring i de bunkers, der normalt er lukket for offentligheden

Der er andet end bøgetræer i skoven ved Skanderborg. Rundt omkring er der spor efter det tyske Luftwaffes hovedkvarter i Danmark under 2. verdenskrig. Der er flere bunkere, hvoraf to af den er indrettet som museumsbunkere. Der er branddamme og blokhuse, og hvis man kigger godt efter, kan man se flade rydninger i skovbunden, hvor der engang har stået en mandskabsbarak.

Kom med på vandring i Skanderborg Dyrehave og besøg museumsudstillingerne og de bunkers, der normalt er lukket for offentligheden - og husk lygte, for der er ikke noget lys i de ellers lukkede bunkere.

I februar 1944 beslaglagde den tyske besættelsesmagt åndssvageanstalten Sølund. Et par måneder senere fulgte kravet om beslaglæggelse af Skanderborg Dyrehave. Hele området blev afspærret med pigtråd, løbegrave og spanske ryttere, adgangsvejene blokeret med pansergrave, og tyskerne begyndte opbygning af Luftwaffes danske hovedkvarter. Luftgeneralens kommandocentral blev etableret tæt ved søen i to bunkers. En bunker ved Sølund blev opført og indrettet som telefon- og fjernskrivercentral. I skoven

blev der bygget 87 barakker til besætningen på 500 mand. Her var der administration, værksteder, forplejning, slagteri og vaskeri samt en masse flyverskjul for køretøjer.

Formålet med undervisningsforløbet er at give eleverne indblik i en vigtig periode i Danmarkshistorien og give dem oplevelser – gennem nærværet med historiske spor - der kan sætte fantasien i gang. Endvidere bibringes eleverne forståelse af historiske sammenhænge og udvikler deres kronologiske overblik og deres fortrolighed med dansk kultur. Deres historiebevidsthed styrkes, hvilket gør dem bedre i stand til både at kunne forstå og i stand til at navigere i deres egen samtid.

FAGLIG KOBLING

Understøtter mål inden for fagene Historie, Samfundsfag, Dansk og Tysk. Emneord: Modstand, samarbejde, frihedskæmpere, terrorist, landsforræder, stikker, idealisme, fornuft, tilpasning, protest, nazisme, racisme, kommunisme, flygtning, terror, koncentrationslejr, rationering, varemangel, krig, retfærdig krig, jødeforfølgelse.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Gennemføres bedst i perioderne marts-november, men kan benyttes året rundt med den rette påklædning. Transportomkostninger påhviler den enkelte skole eller klasse. Læreren har det pædagogiske ansvar under forløbet.

BOOKING

For at bestille et forløb, kontakt museumsinspektør Charlotte Abildgaard Paulsen, Museum Skanderborg på mobil 29 45 24 22 eller mail: cap@museumskanderborg.dk

Periode	Bedst i marts-november, men gennemføres året rundt med rette påklædning
Udbyder	Museum Skanderborgs Skoletjeneste
Målgruppe	8.-9. klassetrin, men gennemføres fra 3.-9. klassetrin
Pris	Gratis for skoler hjemmehørende i Skanderborg Kommune. Skoler uden for Skanderborg Kommune: 600 kr. pr. time
Varighed	2-2½ timer, ca. 120-150 minutter alt efter gruppens størrelse
Antal elever	En klasse eller en hel årgang

MUSEUM
SKANDERBORG

Kulturtilbud fra Skanderborg Kommunes Biblioteker

Booktalk

Smagsprøver og anbefalinger fra bibliotekaren

Skumle skurke, unikke universer, labre larver, hæsblæsende handlingsforløb. Alt sammen og meget mere er gemt i bøgernes verden. Men hvordan og med hvad kommer eleverne i gang (igen) med læsningen?

Med udgangspunkt i bøger, der hitter hos børn, og videre over til bøger, de måske ikke har opdaget endnu, vil børnelitteraturformidleren inspirere til nye læseoplevelser. Eleverne får smagsprøver på og anbefalinger af et bredt udvalg af bøger og øvrige materialer til deres fritidslæsning.

Undervejs vil der være små lege og øvelser, og hvis klassen har afsat god tid, supplerer vi med længerevarende aktiviteter tilpasset målgruppen. Det kan fx være Bogbanko, Mix &

Match eller Læsespil. Derudover vil der være mulighed for, at eleverne selv kan gå på opdagelse og låne materialer med hjem.

FAGLIGE KOBLING

Der er fokus på oplevelseslæsning, men booktalks kan vinkles, så de passer ind i aktuelle undervisningsforløb i fx dansk og historie. Vi tilpasser booktalken, aktiviteterne og jeres besøg til den aktuelle klasse. Læreren kan aftale dette med det lokale bibliotek i god tid forud for besøget.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Som en del af forberedelsen til besøget, kan eleverne oprettes som bibliotekslånere, så de kan låne bøger med hjem.

Forældrene skal gøre dette via bibliotekets hjemmeside: www.bibliotek.skanderborg.dk/opret. Eleverne kan derefter få et lånerkort udleveret på biblioteket, men de kan også benytte deres sundhedskort.

BOOKING

Booking af besøg foretages via det lokale bibliotek:

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

Periode	Løbende
Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Alle
Pris	Gratis
Varighed	45-75 minutter
Antal elever	Hele klassen

Den kæmpestore læsedag

Fredag den 5. september 2025

Kan det lade sig gøre, at alle elever på samtlige skoler i Skanderborg Kommune får besøg af en forfatter, der skriver til lige netop den aldersgruppe, eleven tilhører? Ja, det kan det!

For i forbindelse med FN's Internationale Læsedag kan alle klasser fredag den 5. september logge sig på Teams, og frem på skærmen dukker tre superdygtige forfattere op. PLC-netværket og Skanderborg Kommunes Biblioteker arrangerer sammen et tilbud til alle elever om at deltage i flg. onlineoplæg og –workshops:

INDSKOLINGEN

Tegneworkshop med Niels Bo Bojesen, illustratør på Vitello-bøgerne

Tidsramme: kl. 10.00-10.45 (10.30)

Målgruppe: 0-2. klasse

MELLEMTIN

Forfatterforedrag ved forfatter og illustratør Søren Jessen. Hør og se hvordan Søren arbejder med tekst og billeder til sine bøger.

Tidsramme: kl. 10.00-10.45

Målgruppe: 3.-6. klasse

UDSKOLINGEN

Oplæg med poetry slam, spoken word og skrivetips til kreativ skrivning ved forfatter og digter Peter Dyreborg.

Tidsramme: kl. 10.00-10.45

Målgruppe: 7.-9. klasse

I PLC-netværket er der ydermere lavet en brainstormliste med ideer til, hvad man kan gøre lokalt på skolen, så hele dagen kan summe af sjove og gode læseaktiviteter. På den fælles portal for de danske folkebibliotekers sprog- og læseindsatser, Bibliotekernes Sprog- og Læsespor, ligger der desuden masser af inspiration til at skabe læseglæde hos børn og unge – også ideer, der knytter direkte an til FN's Internationale Læsedag. Se mere her:

www.laesesportet.dk/read-hour

FAGLIG KOBLING

Onlineoplæg- og workshops kan knyttes til klassens og skolens øvrige aktiviteter på selve læsedagen. Det vil være naturligt at tage redskaber og indhold med videre i klassens danskundervisning.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Aksel Herholdt, leder af PLC-netværket, opretter links til de tre tilbud og sender ud til skolerne forud for dagen.

Spørgsmål vedrørende dette kan rettes til Aksel Herholdt: akse0018@skbu.dk

Spørgsmål vedrørende indhold i workshops og oplæg kan rettes til bibliotekerne.

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

Periode	Fredag den 5. september 2025
Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Alle
Pris	Gratis
Varighed	Kl. 10-10.45
Antal elever	Alle elever i Skanderborg Kommune

Højtlesning i fællesskab

Bliv opslugt, fortryllet og måske chokeret

Biblioteket bugner af gode fortællinger, både de sjove, de skæve og de tankevækkende. Vi deler rundhåndet ud af dem, når vi samler klassen og skaber et særligt rum for den gode litteraturoplevelse, som kan give eleverne en fælles reference.

I forbindelse med højtlesningen kan biblioteket tilknytte en aktivitet tilpasset målgruppen.

FAGLIG KOBLING

Den gode litteratur kan

- Skabe genkendelse af temaer og problematikker hos den enkelte
- Give mulighed for indlevelse i andre mennesker og situationer, man ellers ikke møder i sin egen verden
- Gøre at man bliver opslugt, fortryllet og måske chokeret.

Alt sammen noget, der kan være med til at underbygge fx danskfagets overordnede formål.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Ganske enkelt – I dukker bare op på det aftalte tidspunkt.

BOOKING

Kontakt det lokale bibliotek for en aftale:

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

Periode	Løbende
Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Alle klassetrin
Pris	Gratis
Varighed	30-45 minutter
Antal elever	Hele klassen

Kend dit bibliotek

Introduktion til biblioteket

Biblioteket bugner af bøger og andre materialer, men det kan være svært at overskue, hvor man skal begynde og ende, og hvad man overhovedet kan bruge et bibliotek til.

I løbet af et Kend dit bibliotek-besøg får eleverne en introduktion til, hvad et folkebibliotek tilbyder, et kendskab til indretning og opstilling på det lokale bibliotek, samt introduktion til lån og aflevering.

For indskoling tilrettelægges besøget som en eventyrskattejagt, hvor eleverne går på opdagelse rundt på biblioteket i mindre hold, løser opgaver og til sidst låner og afleverer bøger ved automaterne.

Mellemtrinselever bliver for en stund bogturister, og i løbet af besøget kommer de på sightseeing på biblioteket, på udflugt i rejsemakkerpar, hvor forskellige opgaver løses, og der er fælles afslapning med højtlesning, og besøget slutter af med postkortskrivning/-tegning.

FAGLIG KOBLING

Introduktionen til biblioteket kan vinkles til konkrete undervisningsforløb og fag, ligesom der også kan kobles en kort booktalk til besøget. Dette aftales med bibliotekaren i god tid.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Som en del af forberedelsen til besøget kan børnene oprettes som bibliotekslånere, så de kan låne bøger med hjem. Forældrene skal gøre dette via bibliotekets hjemmeside: www.bibliotek.skanderborg.dk/opret

Børnene kan derefter få et lånerkort udleveret på biblioteket, men de kan også benytte deres sundhedskort.

BOOKING

For booking af besøg og spørgsmål omkring indholdet kan det lokale børnebibliotek kontaktes:

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

Periode	Løbende
Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Indskoling og mellemtrin
Pris	Gratis
Varighed	1-1½ time
Antal elever	En klasse

Læsefamilieposer – også for skoler

Understøtter nærværet og frembringer fælles hyggestunder med fokus på læseglæde

Målgruppen for læsefamilieposer er familier med børn på 10+, der i udgangspunktet antages at være læsende. Læsefamilieposerne kan bruges som supplement til undervisning for enkelte elever eller i mindre grupper.

Alle poserne indeholder bøger, brætspil og aktivitetsforslag.

Hvad enten læsefamilieposerne anvendes i familien eller som del af undervisningen, er vægten lagt på at understøtte nærværet og frembringe fælles hyggestunder.

Læsefamilieposernes hovedfokus er læseglæde, samvær og dialog.

FAGLIG KOBLING

Hver pose har et tema: Mad, Havet, Natur, Opfindelser, Penge, Røverhistorier, Sjove bøger, SoMe, Tegne og Uhygge

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Læsefamilieposerne udlånes som andet materiale på biblioteket. Skolen skal være oprettet som låner – henvend jer evt. til jeres lokale bibliotek om dette.

Lånes poserne til en enkelt elev til privat brug skal denne eller forældre til eleven være oprettet som låner:
www.bibliotek.skanderborg.dk/opret

BOOKING

Læsefamilieposerne kan reserveres på lige fod med andre biblioteksmaterialer. Reservation foretages via bibliotekets app eller hjemmeside www.bibliotek.skanderborg.dk

For spørgsmål omkring indholdet i læsefamilieposerne kan det lokale bibliotek kontaktes:

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

I M U

Periode	Løbende
Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Børn fra 10 år og deres voksne – eller som led i undervisning fra 2. klasse
Pris	Gratis
Varighed	Udlånsperiode, 28 dage
Antal elever	Til mindre grupper

 Skanderborg Kommunes
Biblioteker

Fotograf Per Bille

SLØNGELDAGE

Sløngeldage

Børnelitteraturfestival med fokus på børnelitteratur og det frie, fantasirige og skabende børneliv

Sløngeldage er en børnelitteraturfestival, der afholdes hvert år i maj. Festivalen har til formål at sætte fokus på børnelitteratur og det frie, fantasirige og skabende børneliv. www.sloengeldage.dk

Dagene består bl.a. af en række skoletilbud målrettet folkeskolens 3. klasser. Hvert år inviteres til en dag med forskellige forfatteroplæg og musikalske oplevelser. Derudover tilbydes forskellige kreative forløb, som typisk afvikles på skolerne: www.bibliotek.skanderborg.dk/tilbud-til-skoler/slongeldage-3-klassetrin

Sløngeldage arrangeres af Di Hellige Slønglers Klup i samarbejde med Skanderborg Kommunes Biblioteker og Skanderborg Kommune.

FAGLIG KOBLING

Sløngeldage afholdes med afsæt i Ole Lund Kirkegaards forfatterskab og værdigrundlag og tapper derfor naturligt ind i danskfaget. Både med Ole Lund Kirkegaards værker, men i ligeså høj grad børnelitteratur generelt. Derudover udbydes hvert år en variation af aktiviteter, som appellerer til elevernes kreativitet og fantasi, som læner sig op af faget billedkunst.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Der udsendes invitation til skolerne, som derefter aktivt skal tilmelde sig, både til dagen med forfatteroplæg og senere

på året til de forskellige kreative forløb.

BOOKING

Der bookes via tilsendt materiale til lærere på 3. årg.

YDERLIGERE OPLYSNINGER HOS:

Skanderborg Bibliotek:

Nanna Rømer Haubjerg, Børnelitteraturformidler
Nanna.Haubjerg@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2963

Fælleden:

Katja Pace, Kulturkonsulent
Katja.Pace@skanderborg.dk – Tlf. 8794 7822

Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	3. årgang
Pris	Gratis
Varighed	En skoledag i maj
Antal elever	Alle elever på 3. årgang

Skanderborg Kommunes
Biblioteker

Sommerbogen

– en læsekampagne

De danske børnebiblioteker står bag den landsdækkende læselystkampagne "Sommerbogen".

Kampagnen går ud på følgende:

- Børnene henter et udfordringsark på biblioteket
- Børnene læser 3 bøger og løser 10 sjove læseudfordringer
- Børnene udfylder 3 anmeldelseskort
- Børnene afleverer det udfyldte udfordringsark på biblioteket
- Børnene er nu med i lodtrækningen om 3 hovedpræmier

Skolerne kan være til at dele info om Sommerbogen, og kampagnen kan oplagt kickstartes med et klassebesøg på biblioteket, hvor en børnelitteraturformidler præsenterer eleverne for et bredt udvalg af bøger. Se mere under Book-talk her i kataloget.

FAGLIG KOBLING

Sommerbogskampagnen har til formål at stimulere børnenes læselyst, og der er fokus på oplevelseslæsning og løsning af sjove udfordringer.

Læs mere om hele kampagnen her:
www.laesesportet.dk/sommerbogen

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Eleverne deltager individuelt, og der kræves intet af skolen.

BOOKING

Kontakt det lokale bibliotek ved spørgsmål eller aftale om klassebesøg:

Skanderborg Bibliotek:

bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2960

Galten Bibliotek:

galten.bibliotek@skanderborg.dk – Tlf. 8794 2890

Ry Bibliotek:

ry.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2880

Hørning Bibliotek:

hoerning.bibliotek@skanderborg.dk - Tlf. 8794 2980

Udbyder	Skanderborg Kommunes Biblioteker
Målgruppe	Alle børn mellem 6 og 15 år
Pris	Gratis
Varighed	Medio juni – medio august
Antal elever	Børnene deltager individuelt

Skanderborg Kommunes
Biblioteker

